

Kalesia

Yesu pi wel wiak kutömweri sēen wē krismaki 17 pōta ök won sēen Poolök pep epwer Aköpē ingre mor Kalesia yangerak wēaurō retēng ē mena. Pool pi wet rēak Kalesia yangerak Antiokre Aikoniam, Listraare Tepi ka pōtē sē ngōnēn kopēlörōen ngōnēn ök maan kat wiak Yesuu ingre mor sa (Ngōn Yaaō Omnarō 13, 14). Wē akun nentak Yuta omēn Poolē ngōnten kaaō ēa narō pitēm naē sē Anutuuk pit wotpil wasēpnaan Mosesē ngōnte ngaarēk opēnēak maan pitēm ngōn kaar pōtē ēnēm ēa. Pēl ēēn Poolök kat wiak omēn Yesuun kōn wī kosang wasēpnaarōakēēr Anutuuk wotpil wasēpnaarō pēl retēng ēa.

Pōt epēl wia.

Ngōn ngēs rēaut *1:1-10*

Poolök pim ya mēnauta ngōnte ök ēa *1:11-2:21*

Anutuu komre kolap ngōn ompyaut *3:1-4:31*

Kristoē wēwē pōt wii kaatak wē pōtak ök won *5:1-6:10*

Ngōn mēēt *6:11-18*

¹⁻² O Anutuu ingre mor sa Kalesia yangerak wēaurō, ne Pool Yesuu ngōn yaaō omnamp kar narōaring wē pep epwer retēng ē yaningk. Omnarōak ne ya epēt mēmpēak yaō nenēaan ma wes nenemēēn ēaut. Won, Yesu Kristoore tiarim Pepap Anutu, Yesu weletakaan wal ē moulmēa pōp, piaripök ya epēt mēmpēak yaō neeaut.

³ Anutu tiarim Pepapre tiarim Aköp Yesu Kristo piaripök komre kolapre mayaap pōt ningkēn arim

naë wiaap. ⁴ Kristo pi tiarim Pepap Anutu pim këm ngönte ngaarëk wak tiarim utpetatëen pim wëwëet këepöt wasën mêngkën wel wia. Pöt tiar yangerak utpet eim wë epotëëlaan ent ë nuulëepënëak pël ëa. ⁵ Pötaanök tiar kët ël epotë Anutuun yaya maim öpa. Yaap.

Yesu pim ngön ompyaö pöt kë kopëtet

⁶ Elei, ar Yesu Kristo pim komre kolap elnieimeë Anutu puuk yas niaan wëen kaar omën naröak pitëm könötëaanöt ngönëntak yal menak ök yeniaan kat wiak wali nasën wiaan kaalak pi sëp yemowasën ne yaan yes. ⁷ Pël ëaap ngönën kë kopët tapët wia. Ën omën munt naröak lup wa irikor elniak Kristo pim ngönënte utpet wasëpna pöröaar wë. ⁸ Pötaanök tenim naëaan nampök ma kutömweriaan ensel nampök tenim wet rëak ngönën ök niia pöt wa irikor ëak ök nian talte es parëaöökë kanöökë yaö sën. ⁹ Tenim ngaan ök niia pöt kaalak epël ök niamaan. Omën ngönën ök niaan wa pöt wa irikor ëak maimat ök niia piporö es parëaöökë kanöökë yaö sëp.

¹⁰ Ne ngön pöt omnaröak kat wiak nemëen ya kë sëpënëak ëan ma? Won pan. Ne Anutuuk nemëen ya kë sëpënëak kent yaë. Ma omnaröak nemëen kön wiin isëpënëak kent yeë ma? Pël ëan talte Kristo pim inëen omnamp pël nasën ëëm.

Pool pim Yesuu ngön yaaö omnaröa yaat ngës rëauta ngönte

¹¹ Karurö, ne ök niamaan kat wieë. Nem ngönën ök niaan kat wieim wë pipot omnaröa könöökaan wonöt. ¹² Ne omën nampök ök neeaöre rë neulö

pël naën. Yesu Kristo pimtök tekeri wes nenaüt. Pötaanök nem ngönën ök yeniak epot këët.

¹³⁻¹⁴ Nem Yuta omnaröaring wë ngönënta ënëm eima pöta ngönte ar yok kat yawiaurö. Ne Yuta omën tenim kaöaröere ëere körööröa ngönötë ënëm ëëmëak weë ngentieimeë nem kar narö il mowesak kaö saup. Pël ëeimeë ingre mor saurö pitëm Anutuun kön wi kosang yewesa pöt söp wasöpënëak utpet panë moweseimaup.

¹⁵ Pël äautak ne nem ëlöpë yaatakaan naaröön wiaan Anutuuk komre kolap elnieimeë yaö newesak pim yaat mëmpëak yas neea. ¹⁶ Pël äak pi pim Ruupë ngönte köpël omnaröen ök memëak kön wiak ënëmak pim Ruupön pet elnä. Pël ëen akun pötak ne omnaröen pim songöntaan pëel nemaan äaut. ¹⁷ Pël äak ne Yerusalem kakël Yesuu ngön yaaö wet rëak wakaima pöröa näë nasën, Arepia yang ngönën ngarangk won pörekël saut. Pörek së rëak Tamaskas kakël saut.

¹⁸ Anutuuk pim Ruupön pet elnäen wë krismaki nentepar nent won sëen Pitaan ngönngön memëak Yerusalem kakël saut. Pörek së piiring wëen sant nentepar sa. ¹⁹ Pörek së wë Yesuu ngön yaaö munt naröen itnaangkën, Aköpë nangap Sems pöpönökëer itenaut. Pötaanök ar Yesu Kristo pimtök pim ngönte tekeri wes nena pöten ewat wë. ²⁰ Ngön e retëng yeë epot kaar won, Anutuu ëöetak yaap panëët.

²¹ Ne Pitaare Sems piarpim näë së wë Siriaare Silisia yang pöteparëël së wakaimaut. ²² Pël äaan akun pötak Yutia omën Kristoë ingre mor sak wëa pörö pit neen itenak ewat nasën äa. ²³ Pit om

omnaröak ngön pëente epël aan kat wia. “Tiar ingre mor saurö mö waö elnieimaupök peene ngön tapët ök ya.” ²⁴ Pël ëak pit nem naë oröa pöten Anutuun yaya maima.

2

Pool pi Yerusalem kak sê Yesuu ngön yaaö narö koirä

¹ Ne Yerusalem kakë nasën wëen krismaki 14 ëak won sëen kaalak sumëak Panapas koirak Taitasring ten pourö saut. Taitas pi Yuta omën wonöp yak tenim yaaul koröp kaut nailënëp. ² Ne köntak nasën, Anutuuk ök neaan saut. Pël ëak köpël omnaröen ngönën ök yamëëa pöten ngönënë wotöökörö pëen wesak nem ya yamëngkaö pötaan ëngk ma e wesak kan newariipanëak ök mëëaut. Pit nga neaan nem ya mëmpö imautre ënëm mëmpö suma pöt mos sëpanëak ök mëëaut. ³ Pël ëen pit Taitas neering wëaupön Krik omnamp wesa. Pël ëautak nem ngönte kat wiak Yuta omnaröa yaaul koröp kaut ilëpënëak nemaan ëa. ⁴ Pël ëaap ngönën omën kaarkaär narö pit Yesu Kristo puuk tiar wil niulëen wëaö pöten itaampënëak ingre mor saurö tenim tekarak ëlëëp ilëa. Omën porö pit tiar Moses pim ngön kosangta öngpök niulëen Kristo sêp wesak wii omnaröa ök sak öpenëak yaaurö. ⁵ Pël yaauröak arim naë ngön ompyaut wa irikor ëëpanëak ten pitëm Taitas pim koröp kaut ilëpna ngön pöt kot nent kat nemowiin ëaut.

⁶ Ën omën omnaröak ngönënë wotöök yewas porö pit tol ëa? Ne omnaröak pitën kön wiin irapna ma isëpna pöten kön selap naën. Pöt Anutuuk itaangkën komkap ëak wi naön. Ngönënë wotöök

pörö pit ngön ngolöp nent ök nenëaan. ⁷⁻⁸ Won pit nem ya yamëngka pöten itenak epël kön wia. Anutuuk Pita pi Yuta omnaröa naë Yesuu ngön yaaö omnaröa yaat mëmpënëak weëre kosang menak kaamök elmëaupök tapël ne köpël omnarö arim naë Yesuu ngön yaaö yaat mëmpëak kaamök elnäut. Pötaanök pit epël kön wia. Anutuuk Pita Yuta omnaröen ngön ompyaut ök maim öpënëak yaö mëëaup. Ök tapël kaalak köpël omnarö arën ök niain ömëak neen yaö neea. ⁹ Pël ëën Semsre Pitaare Son omnaröak ngönënë wotöök mowesa pörö pit Anutuuk ne komre kolap neuesak ya epët nena pöten kön wiak ten Panapas ngöntre kar elniak mor yaningk. Pöt pit kön wiin tenip köpël omnarö arim naë ya yamëngkën pit Yuta omnarö pitëm naë ya mëmpnaat pël wesa pötaanök pël elniaut. ¹⁰ Pël ëak ngön kopët nentakëer epël niiaut. “Ngöntök yaaö tenim naë wëaurö ompyaö elmëën.” Pël niaan neenta tapël kön wiak kent ëën kosang wesak mëneimaut.

Poolök Pitaë saunet war wesak nga mëëa

¹¹ Ënëmak Pita Antiok kak wais utpet nent ëën nook omnaröa ëöetak nga mëëaut. ¹² Pita pi utpet epël ëa. Wet rëak pi köpël omnaröa naëaan ingre mor sauröaring kaömp ngawi neim wëën Sems puuk omën narö Yerusalem kakaan wes mëën waisa. Pël ëën Pita pi omën Anutuuk ompyaö elmëëpënëak koröp kaut ilëpënëak këk yamëëa pöröen ök maan kaaö mepanëak kas ëën akun pötak ngës rëak omën wet rëak piiring kaömp ngawi neima pöröaring kaalak pël naën ëa. ¹³ Pël yaëën Yuta omën pim karuröeta tapël korar yaëën

Panapas piita pitëk yal mena. ¹⁴ Pël èèn ne itaangkën pit wotpil wesak ngön ompyauta kan wotpilöök nasën yaëen omnaröa ëöetak Pitaan nga mëak epël mëëaut. “Ni Yuta omnampök köpël omnaröaring kaömp ngawi neimeë Yuta omnaröa yaaut sëp yewasën. Pël yeemak tol èèn köpël omnaröen Yuta omnaröa yaaul ëëpënëak kosang wesak aimën?”

*Namp pi Yesuun kön wi kosang wesak pöt wotpil
öpnaat*

¹⁵ Yaap, ten köpël omën Moses pim ngön kosangta ënëm naënöröa wëwëetakël naaröönörö, Yuta omnaröa wëwëetakël oröaurö. ¹⁶ Pël ëaap ten ëwat wë. Anutu pi omën Moses pim ngön kosangta ënëm pëen ëëpënëak yaaö pöpön, “Omën wotpilëp,” pël nemapan. Won. Omën Yesu Kristoon kön wi kosang wasëpna pöpönök, “Omën wotpilëp,” pël mapnaat. Pötaanök Yuta omnarö Anutuuk tenim Mosesë ngön kosangta ënëm yeë pötaan won, Kristoon kön wi kosang yewas pötaan, “Wotpilörö,” pël niapënëak Yesu Kristoon kön wi kosang wesaut. Pöta songönte epët. Omën namp Moses pim ngön kosang pëenta ënëm ëëpënëak yaëen Anutuuk piin, “Omën wotpilëp,” pël nemapan. ¹⁷ Pël èèn ten Yuta omnarö Kristoe naë së rë olëak önëak ëäkök saun omnaröa ök yeem pöt tol an? Kristo pi utpetatëen këkre tö yaaup pël an ma? Won ë won pan. ¹⁸ Ne Moses pim ngön kosangöt moolëaupök kaalak së olëaurekaan öma pötak omnaröak neen, “Saun omnamp,” pël neapnaat. ¹⁹ Ngön kosangtak mö wel newiin peene pöta iri ilëak naön. Pël elnä pöt Anutuu

naë rë olëak ömëak elnä. ²⁰ Ne Kristoorring këra yetaprak nemöön wel wiaup. Pötaanök nem peene wë epët nemtok won, Kristo pimtök nem lupmeri wë. Pël ëën Anutu pim Ruup kön wi kosang yewas pötaan peene wëwëetaring wë. Pi nemëën yak pim wëwëet këëpöt wasën möön wel wia. ²¹ Ne Anutu pim komre kolap pöten utpet wesak naën. Ngön kosangtak saunat won yewesaut wieëanëën Kristo këpök wel wian tapön.

3

Ngön kosangta ënëm yaaöre kön wi kosang yewesao pöta songönte

¹ Kalesia omën kaökaurö aë. Ne Yesu Kristo pim koröpö këra yetaprak möa pöten këëkë ök niaan ëwat sauröak tol ëën omën naröak kön irikor elniin Moses pim ngön kosangötë iri ilanëak yeë? ² Ne omën nenten pëlpël niamaan ök neaë. Ngëëngk Pulö wan pöt tol ëak waurö? Ngön kosangöt ngaarëk wakök waurö ma ngön ompyaut kat wiak kön wi kosang yewesautaan waurö? ³ Ar tol ëën kaökaö yeë? Ngëëngk Pulöök kaamök elniin wëwë ngolöpët ngës rëauröak Ngëëngk Pulö sëp wesak arimtok arimtë koröpöök kaamök elniin wëwë ngolöp tapët önëak kön wia ma? ⁴ Omën kësangöt arim wan pöt pas waurö ma? Ne kön wiin pas naön ëan pël yaë. ⁵ Nem wet rëak pëlpël niia pöt kaalak rangk niamaan yeë. Anutuuk Ngëëngk Pulö ninak arim tekrak retëng nant yaalni pipot ngön kosangöt ngaarëk wakök yewaurö ngön ompyaut kat wiak kön wi kosang yewesautaan yewaurö ma? Ar pipot ëwat wëak sëp wesak kaökaö yeë.

⁶ Pöta ngönte ngönën pepeweri epël wia. “Apram pi Anutuun kön wi kosang mowasën Anutuuk pim kön wi kosang yewesautaan piin, ‘Ni omën wotpilëp,’ pël mēëa.” ⁷ Pötaanök ar epël kön wiin. Omën Apramē äaul ngön ompyaut kat wiak kön wi kosang yewas piporö yaap Apram pim ruure earö. ⁸ Anutuuk köpël omnarö pit piin kön wi kosang mowasën pitën, “Ar omën wotpilörö,” pël mapnaat pël kön wieë Apramön ngön ompyaut epël mēëaut ngönën pepeweri wia. “Yangerakë omën pourö nim neen kön wi kosang yenewasën pipël yaal-nēen pöt ompyaö elmēëmaat.” ⁹ Apram Anutuun kön wi kosang wasën ompyaö elmëa. Pöta ök omën piin kön wi kosang yewas piporö tapël yaalniaup.

¹⁰ Omën ngön kosangöt ngaarëk yeön Anutuuk pitën, “Ar omën wotpilörö,” mapnaat pël wasëpna piporö Anutuuk pit kasëng mampnaat. Pöt ngönën pepeweri ngön nent epël wia. “Omën namp akun poutë ngön kosangötë ngön wia pipotë ënëm naën yaaö pipop Anutuuk kasëng mampnaap.” ¹¹ Ën ngönëntak nent epël wia. “Omën namp Anutuun kön wi kosang wasën piin, ‘Omën wotpilëp,’ pël mapna pipop wëwë ompyautak öpnaap.” Pötaanök tiar epël kēëkë kön wia. “Omën ngön kosangötë ënëm ëëpna pipopönök, ‘Ni omën wotpilëp,’ pël neniapan.” ¹² Ngön kosangta ënëm yaaö pöt Anutuun kön wi kosang yewesautaat won. Pöt maimet. Pöt ngönën pepeweri epël wia. “Omën namp ngön kosang poutë ënëm ëëpna pöpök wëwë ompyaut öpnaap.” Pöt tiar yang omnaröak yok pangk naengan pötaanök Anutu puuk kasëng yan-imangk.

¹³ Ngönën pepeweri Anutuuk kasëng yemangk pöta ngön nent epël wia. “Omën këraatë mö yaut pörö Anutuuk kasëng yemangk.” Pötaanök Kristo pi tiarim kangiir këraarak möön utaan Anutuuk kasëng mena. Pël één puuk tiar Anutuu ngön kosangöt ngaarëk naön yaëën kasëng ni-mena pötakaan wa ent ë nuulëa. ¹⁴ Anutuuk Apram welaköt mampënëak yaö mëëa pöt ar köpël omnaröeta ningkën tiar pourö Anutuun kön wi kosang wasën pim Ngëëngk Pul nimpënëak yaö niia pö öpenëak Kristo kasëng mena.

Ngön kosangtak Anutu pim kup mowia pöt wa noolaan

¹⁵ Karurö, tiarim yaautak ök wiak niamaan. Omën naar piarip omën nentaan kuure mak ëak taë wasën munt nampök won wasööre yal mampö pöt naëpan. ¹⁶ Ën Anutuuk Apramre pim ëap piaripön omën ompyaut pël kup mowia pöt pim ruure ë pouröaanök nemaan, kopëtap Kristoon kön wieëak mëëa. ¹⁷ Nem ngön niak pöta songönte epël. Wet rëak Anutuuk Apramön ngön taë wes mena pöta këët orööpënëak mëëa. Pël één wakaim krismaki 430 ëak won sëën omën munt nent Moses pim ngön kosang pöt oröa. Pël ëaap ngön kosang Anutuuk omën munt namp Mosesën ök mëëa pötak pim wet rëak Apramön kup mowiak taë wes mena pöt yok pangk wa nemoolapan. ¹⁸ Pöt tiar ngön kosangta ënëm één Anutu pim yaö niia pöt nimpën talte pim ngön taë wes nina pötaan naön ëëpen. Pël ëaap Anutu pim Apramön ngön taë wes mena pötaan këët mena.

¹⁹ Elei, ngön kosang pöt oröp eenak äa? Pipët Anutuuk tiar omën pourö utpet yaaurö pöt ewat sēpenēak enēm kaalak äaut. Pël äaap ngön kosang pöt wieë Apramē äap Anutuu kup mowia pöp oröön won sēpenēak äaut. Pipët enselöröak tiarim omën tekrakēp Moses piin maan retēng ē ninaut. ²⁰ En Anutu pim Apramön kup mowia pöt omën tekrak nampön maan ök nemaan. Won, Anutu pimtök ök mēēa.

Moses pim ngön kosang pöt tiarim pep kē yangkaupē ököt

²¹ Pötaanök ngön kosang pötak Anutuu Apramön ngön taē wes mena pöten kööre tok yaalmē ma? Won pan. Omnarö ngön kosang nenta enēm äak wēwē kosangēt koirēpna pöt wiaapēn talte ngön kosangta enēm een Anutuuk tiarēn, “Ar omën wotpilörö,” pël niapēn. ²² Pöt ngönēn pepeweri ngön nent epël wia. “Omën pourö utpetatök wii nitēēn pöta öngpök wakaiman.” Tiar omnarö Yesu Kristoon kön wi kosang wesak Anutuu omnant Apramön ngön taē wes mena pöt kön wi kosang yewesa kan pöököl öpen pël wia.

²³ Kön wi kosang yewesa pöt won wiaan Moses pim ngön kosang pötak ten Yuta omnarö wii nitēēn wakaiman. Pël äak wēēn enēmak kön wi kosang yewesa pöt orö tekeri sak wil niulēa. ²⁴ Pötaanök ten ngön ompyaut kat wiak kosang wasēn Anutuuk tenēn, “Omën wotpilörö,” pël niapēnēak Moses pim ngön kosang epot pep kē yangkaupē ököt yak kaamök elniak kan Kristoē naē sēna pöök niulēēn wēēn Kristo oröa. ²⁵ Peene pöt kön wi

kosang yewesauta kanö oröön ten ngön kosangta iri naön.

Kön wi kosang yewesautak Anutuu ru yaniwas

²⁶ Ar Yesu Kristoon kön wi kosang yewas. Pötaanök Anutuu ru sak wë. ²⁷ Pöta songönte epët. Kristook yal menak i yamë piporö ar pim ë pël yeë. ²⁸ Pötaanök Yuta omënere Krik omën, isaare irëa, öngre omp komkap wëaut pet irën ar pourö Yesu Kristo piiring wëwë kopëtal sak wë. ²⁹ Yaap, ar Kristoë omnarö. Pötaanök Apram pim ëere körö panë sak wë Anutuu omën piin yaö mëëa pöt önëörö.

4

Tiar omën mosutëen inëen yaauröak Anutuu ru panë san

¹ Yaö niia pötaan watepang ngön nent yal menak niamaan kat wieë. Yokot namp pim pep wel wiaupë omnant pout öpnaatak kotup pötaan yok pangk ngarangk naëpan. Pël yeem akun pötak pimtök pep nasëpan, inëen ru koröp oröak öpnaat. ² Pep ngarangk yaauröa iri wë ënëmak pim pepapë akun mowia pöt temanöm sëen öpnaat. ³ Tiarim songönte pöta ök pan. Tiar ngaan rungaaröa ök wë tiarim ëere peparöa omën mosutë iri wakaimaut. ⁴ Pël ëen ënëmak akun wia pöt temanöm sëen Anutuu pim Ruup wes mëen öngöpë naëaan oröak Moses pim ngön kosangötë ënëm ëa. ⁵ Pöt tiar ngön kosangötë öngpökaan ent ë niulëen Anutuu ru panë sëpenëak pël elnia.

⁶ Yaap ar pim koröngre ru sak wëen yak Anutuu maan pim Ruupök Ngëëngk Pulö wes mëen tiarim

lupötë ilëak wë kaamök elniaan Anutuun, “O Pep, ni tenim Pep ompyaup,” pël maim wë. ⁷ Ar pim inëen ru won, Anutuuk niön ru panë sak wë. Pötaanök ru namp pim pepapë mor kolut yeö pöl ar Anutuu yaö niia pöt önëet.

Pool pi Kalesia omnaröaan kön selap ëa

⁸ Yaap, ar ngaan Anutuun köpël wë omp ak kaarkaaroa iri wii kaatak wë pöl wakaimaurö. ⁹ Pël eimaurök Anutuun ewat yes. Pötaanök ne peene epël yeniak. Anutu pi arën ewat wë. Pël ëaap ar tol ëenak kaalak kaip tiak yangerakë omën mosutë öngpök së yeilak? Ar pipotök kaalak wii nitëëpanok pipël ëengan. ¹⁰ Pël eimeë Anutuuk arën, “Wotpilörö,” pël niapënëak akun poutë këere imën në, wa top nentere nent eimeë, këtren goonre krismaki nantön akun kaöat pël maim wëaurö. ¹¹ Pötaanök nem arim naë ya yamëngk epët ngen-tiipanëak ya gës kaö yeë.

¹² Nem karurö, ne ke urak niamaan. Moses pim ngön kosangötök wii netëen wëen Anutuuk wil neulëen arim ök sak wë. Pötaanök arta nem Kristo pimtën pëen kön wi kosang wesak wë pöl ëen. Ne arim naë wëen ar utpet nent naalnëen ëaut. ¹³ Ar ewat wë. Ne ngaan yaumanring wë nem koröpö weë nasën wëautaan ngön ompyaut ök niaimaut. ¹⁴ Yaap, nem koröpö weëre kosang won ëa pötaan ar ne sant elnëenëak poprak elnëaut. Pël ëautak ar neen këëpöt ëak kasëng nenangkën. Won, ar Anutuu ensel nampë elmëenë pöl elnëaut, ma Yesu Kristo pimtën elmëenë pöl ne elnëaut. ¹⁵ Akun pötak arim nemëen ërëpsawi ëan pöt tol ëak won sa. Ne arim ompyaö eima pöten ewat wëep. Akun

pötak ar kaamök elnëenëak arim it ëenöt yatianëen ne ti nenan tapön. ¹⁶ Pël ëaurök ne ngön këet ök niamëak pepanöm niaan ar ne kööre tok yaalni pël yewas.

¹⁷ Ngönën omën kaarkaar piporö pit ar pitëm ök sënëak weë yengenti. Pël yaë pöt pit utpet niwasëpënëak yaë. Pit ar pitën kön wiin isëpnaataan nem naëaan kom elniipënëak kent yaë. ¹⁸ Omën narö omën ompyautaan ar pitëm ök sënëak kent yaalniipna pöt ompyaö. Pöt akun arim naë öma pötëer won, akun poutë. ¹⁹ Nem koontre yokot panëörö, ne omën nentak ök wiak niamaan. Ne arimëen yak öngöröa ru wilëpënëak lel yailën këlangön kat yawi pöl peene këlangön kat yawi. Nem këlangön kat yawi epët ar Kristo pim ë pël ëenëëtaan yeë. ²⁰ Peene akun eptak ne ar tolëël wë pöten kön selap yeë. Pötaanök nem retëng ë yaningk pöt sëp wesak arim naë wais wë këmtak këëkë wesak ök niamëak kent yaë.

Öng Ekaare Sera piarpim ngönte

²¹ Moses pim ngön kosangötë iri önëak yaaurö, ne arën pëel niamaan ök neaë. Ar ngön pöt sangk kelak kat yawiaurö ma won? ²² Ngönëntak epël wia. Apram pim yokot naar wakaima. Nampë yapinte Ismael inëen koontup Eka puuk wilaup, ën nampë yapinte Aisak pöp öng yaapöp Sera puuk wilaup. ²³ Inëen koontupë pöp omnaröa ru yawil pöl yaap wila. Ën öng panëëpë pöp Anutuu kosang wes mena kan pötakël wila. ²⁴ Ngön pipta këet epël wia. Öng pöaar ngön taë wes mena nentepar wia pöteparë ök ëa. Nent Sinai rosiraöök Mosesën ngön ök mëea pöt wii yatë pöta ököt inëen

koont Eka wii ket äak motëen wakaima pöpë ök yaë. Omën ngön taë wes mena pötë iri wë pörö pit Eka pim ëaröa ëaö pöl wii ket äak motëen wë inëen pëenë yaaurö. ²⁵ Eka pöp Arepia yangerak Sinai rosiraöök wii ket äak motëen wëen pim ruure ëaröeta oröak piiring wakaima Yerusalem kakre Sinai rosir pötepar keerël wia. Eka pim ruure ëarö Sinai rosiraöök oröa pörö wii ket äak motëen wakaima pöl Yuta omën Yerusalem kak oröa pörö Moses pim ngön kosangötök wii motëen wakaim wë. ²⁶ Ën Yerusalem o ngaarëk kutömweri wia pö Sera pim ökö. Sera pi inëen ru wonöp pötaan ök tapël Yerusalem ngaarëk wia pöök wëaurö Moses pim ngön kosangta inëen naën yaaurö. Pötaanök Yerusalem ngaarëk wia pö tiarim ëlëp. ²⁷ Ngönëntak Sera ru köpël wakaimaupre inëen koont Eka akun kot nent Apramring wakaimaup piarpim gönte epël wia.

“Öng epop, ni nim yaat kol waup ru nawilënëp, ni ërëpërëp ë.

Öng epop, ni ru wilumëak lel yailën këlangön kat nawiin yaaup, ni ya kë yesem ngön a.

Pöt öng ru köpël wëen wes mëaup pim ruure ëarö selap pan

kot nent ompring wakaimaupë ruure ëarö il wasëpnaat.”

²⁸ Karurö, ar Seraë ruup Aisak pim ökörö. Anutuu Apramön ru mampënëak kup mowiin Aisak oröa pöl kup taptakaan ulöl sak arta Anutuu ru sak wë. ²⁹ Pël ëen ngaan yokot omnaröa yawilaul wila pöpök Pulöök Sera mangkën wila pöpön kööre tok elmëa. Pël ëa pöt peeneeta omën ngön kosangta

ënëm yaaö pöröak tiarën tapël yaalni. ³⁰ Pël äaap ngönën pepeweri yokot pöaarëen ngön tolëel wia? Pi epël ya. “Inëen koontupre pim ruup piarip waö elmëen sêp. Pöt inëen koontupë ruupök öng yaapöpë ruupring pepapë pimëen yaö mëëa pötë pep sêpan pötaanök.” ³¹ Karurö, tiar inëen koon-tupë ruure ëarö won, öng panëepë ruure ëarö, Anutuu omnarö.

5

Tiar sulöptakaan wil nuulëaurö, pötaanök ompyaö öpa

¹ Kristook tiar ompyaö sak öpenëak sulöptakaan wil nuulëa. Pötaanök weë sak tauëë omën muntaröak kaalak sulöptak niulëëpanëen inëen yaniwasën pöt ke mourpa.

² Ne Pool, nook niamaan kat wieë. Naröak Anutuuk arën, “Omën wotpilörö,” pël niapnaan, “Arim koröp kaut ileë,” pël niaan kat mowiinganok. Pël ëënë pöt Kristook ar yok pangk kaamök naalni-ipan. ³ Kaalak këëkë wesak niamaan. Namp pi pim koröp kaut ilak pöt pi Moses pim ngön kosang poutë ënëm ëëp. ⁴ Ën ngön kosangötë ënëm yeem pöten, “Anutuuk, ‘Omën wotpilörö,’ pël niapnaat” yewas piporö Kristo kasëng mangkën Anutuu komre kolap pöt arim naë wi naöpan. ⁵ Pöt epël. Tiar Ngëëngk Pulöökë kaamöktak kön wi kosang yewesautaring sak wëen Anutu tiarën, “Ar omën wotpilörö,” pël niapënëak koreim wë. ⁶ Pöta songönte epët. Tiar Yesu Kristook yal menak wë pöt koröp kaut yaila pötëre pël naën yaaö pöteparën

mos wasëpenaat. Ën Anutuun kön wi kosang we-seë neneren lup sant yaalmëa pötenökëër këët pël wasëpenaat.

⁷ O Kalesia omnarö, ar ngaan ngönën kanöök ompyaö yesauröak peene talëpök ngön kaarötök niak ar ngön këëta ënëm ëënganëak il niwaria. ⁸ Anutu arën yas yeniaup pi ar pil ëënëak këkre tö neniaan. ⁹ Ne omën nentak ök ëak niamaan. Pol pëwëö repak kot nent oröak yaaptak sëën pout utpet yaë pöl omën narö ngön kaaröt ök yeniaan ar utpet sa pet yair. ¹⁰ Nem kön kosangtak arimëën kön epël yawi. Tiar Aköpring yal menak wë ar kaar omnaröa könöt sëp wesak nem könöökë ënëm ëënëët. Pël yaëën kot ma kaö namp arim könöt wa irikor yaalni pipop pi pim wa irikor yaaö pöta kangut öpnaat.

¹¹ Karurö, ne koröp kaut ilënëak niain wëanëën kaar omën pörö pit kööre tok naalnëën ëan tapön. Pël niain wëanëën Kristo tiarim kangiir këra yetaprak wel wia pöta ngöntaan pitëm nemëën kön utpet wia pöteta won ëan tapön. ¹² Nem kentöök omën arim koröp kaut ilënëak kön wa irikor yaalni piporö pitëmtë koröp kaut pout ilak won wasëp.

¹³ Karurö, ar pöt Anutuuk ar Moses pim ngön kosangötök wii nitëëpanëak yas niaurö. Pël el-nia pöt ar ngön kosang pöt won wë pötaanök koröpöökë ngönöt ngaarëk önëak anganok lup santaring neneraan inëën ëeim ön. ¹⁴ Pitaanök Moses pim ngön kosangötë kepön erën ëak epël ëaut. “Nimtëën lup sant yaën tapël nim karipëën elmëëm.” ¹⁵ Pël ëaap arimënt sërere ngön aöre neneraan nga elmë pël eim önë pötak pourö utpet

sënëët. Pötaanök arimtok arimtën ngarangk ëeim önëëk yak ök yeniak.

Pulöökë wëwëetere wëwë ngaanta ngönte

¹⁶ Ne ngön pipot epël wesak niamaan. Ar Ngëëngk Pulöökë ënëm ëën. Pël ëënë pötak koröpöökë kentre kaur pipotön kat nemowiingan.

¹⁷ Tiarim koröpöökë kentre kaur yaautök Ngëëngk Pulöön kööre tok yaalmë. Ën kangiir Pulöökë kentre kaur pötök lup ngaanötön kööre tok yaalmë. Pël yaëën poutepar nentak nenten nga yaalmë. Pötaanök ar omnant ëënëak kengkën sak naëngan.

¹⁸ Ën Pulöökë ënëm ëënë pöt Anutuuk arën, “Omën wotpilörö,” pël niapnaan Moses pim ngön kosangötë iri naön ëënëët. ¹⁹ Koröpöökë yaaut epot. Öngre omp nga ëëre wa ngangaaringöt ëëre utpetat ëak ya ngës naën ë, ²⁰ Anutuu urtak omp ak kaarörö ngëëngk mowasööre kempre këarre pölangre pöt ë, kööre tok ëëre ngön nga elö, kentre kaur ë, köölöp ëëre keimön ë, welung werak wëaare komkap ë, ²¹ war ë, i ngaat nak kön irikor ëëre i ngaat nak kaökaö ëak tanre ngön aö pël yaaö pipotre omën utpet munt ke tapëlöt wia. Nem ngaan ök niak pöt kaalak yeniak. Omën namp utpet pipotring öpna pöp pi yok pangk Anutuuk wa ngaöök nemomëëpan.

²² Pulöök omën utpet ke pilöt ëëpenëak naalniin. Won, pöök elniin kë ke epot tiarim wëwëatë yaarö. Lup sant, ya ërëp, mayaap, omën nampök utpet elniin kangiir ya wiap elmë, kësangën, ompyaö ë, ngönt kosang wesak wëwë, ²³ wiap së së, koröpöökë kentöön ngarangk ë, pipot Pulöökë këët. Ngön kosangötökta omën ompyaö pipot

ëëpenëak ök yenia. ²⁴ Yesu Kristoën yaö sak wëaurö pit pitëm lup ngaan pötë kentre kaur utpeta-tring pöt këra yetaparak möön won sa. ²⁵ Pulöök tiar pim kanöök niulëa. Pötaanök pim kanöökël sëpa. ²⁶ Tiar tiarimtë yapinöt köntak wak isak aöre tiarim karurö ya sangën mongawisak pitëm omnantëen itenak kentre kaur ë pël ëëngan.

6

Tiar kar narö könömötring wëen kaamök elmëëpa

¹ Karurö, omën namp saun nent koirën pöt ar Pulööringöröak ya wiaptak ompyaö mowasën. Pël yeem pöt arimëntta Setenök morök elniipanëen ngarangk ëën. ² Arim naë könöm nant wiaan pöt nener kaamök ëak won weseë. Pël yeem pöt Kristo pim ngön kosangöt pout ngaarëk onëët. ³ Omën namp pi yapin won wëak pimtën kön wiin isëpna pipop pi pimtë lupmer morök yaalmë. ⁴ Ar pourö neenem wëwëatön këëkë itenak ompyaö ma utpet pötön ëwat seë. Pël ëak ompyaö wiaan pöt omën muntaröaan won, arimtëen ërëpsawi ëëneët. ⁵ Pöt omën pourö neenem könömöt wak önëët.

⁶ Ar omën ngön rë yanuulëm omnant won wë piporö omnant ompyaö wesak kaamök elmëë.

⁷ Ne ar pouröen ök niamaan kat wieë. Arimtok arimtën morök ëënganok. Ar yok pangk Anutuun morök naalmëëngan. Omën namp pi ya mëmpna pöp ënëmak pöta këët öpnaap. ⁸ Omën namp koröpöökë yaat mëneim öpna pöp pöta kë utpetat koirak kö sëpnaap. Ën namp Pulöökë yaat mëmpna pöp pi ënëmak Pulöökë këët, wëwë kosang pöt koirëpnaap. ⁹ Pötaanök tiar omën ompyaut

ëëpenaataan kaaö ëëngan. Tiarimtok wauretaan kos wiap naën ëëpena pötak këët tiipena akunetak kë ompyaö kaöat öpenaat. ¹⁰ Pötaanök tiar omën pourö kaamök elmëëpena kanö oröön pöt ompyaö elmëëpa. Pël yeem wet rëak tiarim kar Anutuun kön wi kosang yewas eporöen kön wieë ompyaö elmëëpa.

Wa korkorre welaköt ngönte

¹¹ Retëng kaöat pi wia pipot nemtë moresök arimëen yeëerek iteneë. ¹² Omën narö pit omën muntaröak pitën ping wesak apënëak arim koröp kaut ilënëëtaan weë yaë. Pit Kristo këra yetaprak möa pöten aim wë wesak utpet mowaspanëak pël yaë. ¹³ Omën Mosesë ngön kosangöt ngaarëk yeö pël weseë koröp kaut ila pörö pit Moses pim ngön kosang pout ngaarëk naönörö. Pël yaauröak arim koröp kaut ilën pitëmtën ping wesak apënëak pël ya. ¹⁴ Ne pöt, omën munt nantön won. Aköp Yesu Kristo pim këra yetaprak wel wia pötaan piin yaya yaaup. Kristo pim këra yetaprak wel wia pötak yangerakë omën utpetat nem naë wieëa pötta kö saut. Ën neenta tapël pötak wel wi olëaut. ¹⁵ Koröp kaut ilööre nailën yaaö pötak këët won. Anutuu kön ngolöpöt ningkën ngolöp sak wë eptaar këët. ¹⁶ Omën kön epö wak wë ënëm yaë piporö pourö, Anutuu omën këörö, Anutuu mayaapre ya ngës pöt arim naë wiaap.

¹⁷ Ne omën nampök könöm muntat nampnaaten kaaö. Omën naröak Yesu pimëen nemöa mörmöröt nem koröpöök wia pötaanök.

¹⁸ Karurö, tiarim Aköp Yesu Kristo pim komre kolap pöt arim naë wiaap. Yaap.

[Yok pi tapët.
Ne arim karip, Pool.]

NGÖNËN PEPEWER
The New Testament in the Weri Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Weri long Niugini

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Weri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ec1ac06d-1c8c-5be3-8326-dcf0ceacd4c2